

7. Створюємо онлайн-простір разом з дітьми: довідник щодо безпечного інтернету. *Dignity Online*. URL: <https://dignityonline.in.ua/adult/dovidnyk/> (дата звернення: 15.04.2026).

8. Фільтр Національний проєкт з медіаграмотності. Медіаосвіта. URL: <https://filter.mcsc.gov.ua/projects/> (дата звернення: 10.04.2026).

9. Як розпізнати фейк. *StopFake*. URL: <https://www.stopfake.org/uk/yak-rozpiznaty-fejk/> (дата звернення: 12.04.2026).

Лариса Римар
магістр соціальної роботи,
керівник проєктів ГО «Асоціація жінок України»
м. Тернопіль

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОГО МЕТОДУ У ПРОЦЕСІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

***Анотація.** Автор піднімає питання ролі недержавних надавачів в умовах зростання попиту на соціальні послуги та аналізує проєктну діяльність як ключовий механізм фінансування та організації роботи організацій громадянського суспільства. Досліджено переваги та виклики проєктного підходу, а також запропоновано шляхи переходу до сталих моделей фінансування соціального сектору.*

***Ключові слова:** соціальні послуги, недержавні надавачі, проєктний метод, організації громадянського суспільства, вразливі групи населення, соціальне замовлення.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У контексті повномасштабної війни Україна зіткнулася з безпрецедентними викликами у сфері соціального захисту населення. Кількість осіб, які потребують соціальних послуг, зростає в рази, а понад 90% громадян потрапили у категорію осіб, що перебувають у складних життєвих обставинах. Державна система соціального забезпечення часто не встигає за масштабами цих потреб через брак ресурсів та механізмів швидкого реагування. За таких умов діяльність недержавних надавачів соціальних послуг, зокрема організацій громадянського суспільства (ОГС), набуває критичного значення для забезпечення життєстійкості громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз ринку соціальних послуг в Україні в контексті євроінтеграції вказує на необхідність розбудови прозорих, конкурентних механізмів надання соціальної допомоги та посилення ролі ОГС. Деінституціоналізація та

європейські стандарти вимагають переходу від державної монополії до змішаної моделі соціальних послуг, де недержавний сектор виступає повноцінним партнером.

Сьогодні ОГС забезпечують підтримку найбільш вразливих категорій отримувачів: внутрішньо переміщених осіб (ВПО), ветеранів та членів їхніх сімей, родин, які виховують дітей з інвалідністю та ментальними порушеннями, одиноких матерів, а також осіб похилого віку. Недержавні надавачі спеціалізуються на наданні таких життєво необхідних послуг, як догляд вдома, психологічна підтримка, соціально-трудова адаптація та соціальний супровід.

Для забезпечення своєї діяльності надавачі соціальних послуг недержавного сектору використовують різні джерела фінансування:

- соціальне замовлення (фінансування з бюджету територіальної громади);
- грантове фінансування від міжнародних та національних донорів;
- бюджетні кошти цільових фондів, зокрема Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;
- спонсорські та благодійні кошти.

Проектна діяльність стала основним організаційним та фінансовим інструментом роботи ОГС у соціальній сфері. Застосування цього методу має ряд суттєвих переваг:

- створює можливість пілотування та апробацію нових соціальних послуг;
- перетворює ОГС з волонтерських ініціатив на професійних суб'єктів ринку;
- стимулює конкуренцію за якість надання послуг та дозволяє залучати іноземні інвестиції в громаду;
- забезпечує високу адресність допомоги та гнучкість у створенні нових, інноваційних сервісів.

Водночас проектний метод має недоліки, що перешкоджають сталому розвитку соціальної сфери:

- короткостроковість фінансування (більшість проєктів тривають 6-12 місяців), що загрожує безперервності надання життєво важливих послуг;
- значне адміністративне навантаження, зумовлене потребою утримувати професійних проєктних менеджерів та бухгалтерів для звітування перед різними донорами.

В умовах війни розвиток недержавних соціальних послуг активно підтримується грантодавцями. Серед ключових донорів, які сьогодні

фінансують соціальні та соціокультурні послуги в Україні, варто відзначити Європейський Союз, БО «100 відсотків життя Рівне», Фонд Східна Європа, Міжнародний фонд «Відродження», Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю.

Ефективність проєктного підходу та залучення грантових коштів підтверджується діяльністю Громадського центру надання соціальних послуг при ГО «Асоціація жінок України». Серед успішних прикладів роботи:

- функціонування Центру психологічної підтримки та відновлення для родин, які виховують дітей з ментальними порушеннями, який було створено за фінансової допомоги Фонду Abilis (Фінляндія);
- робота швейної творчої майстерні, де жінки опановують навички апсайклінгу та отримують послуги соціально-трудової адаптації для подальшої самозайнятості;
- реалізація інклюзивних соціокультурних та освітніх проєктів, зокрема ініціативи «ПАНІНКО: навчання без обмежень»;
- організація навчальної програми для працівників соціальної сфери Тернопільської області «Психологічний супровід осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах».

Висновки. Проєктна діяльність є потужним інструментом розбудови ринку соціальних послуг та залучення ОГС до допомоги вразливим групам населення. Проте для подолання проблеми короткостроковості грантового фінансування державі та місцевим громадам необхідно розширювати перелік послуг, що надаються через механізм соціального замовлення, та переходити до багаторічних контрактів (на 3–5 років), а також розробити програму розвитку матеріально-технічної бази ОГС за бюджетні кошти. Це дозволить недержавним надавачам інвестувати у приміщення, обладнання та персонал, гарантуючи найвищу якість та безперервність надання соціальних послуг у межах змішаної моделі забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
2. Римар Л. І. Організація соціальної роботи з вразливими групами населення надавачами соціальних послуг недержавного сектору : магістерська робота. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025. 97 с.
3. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
4. Слюсар Л. Українська сім'я в умовах війни. Демографія та соціальна економіка. 2023. № 2. С. 3–20.